

Søren Bo Søndergaards folkemødetale

Taler

Søren Bo Søndergaard
Medlem af Folketinget og
kulturpolitisk ordfører for
Enhedslisten

Dato

16. juni 2022

Sted

Kulturens Plads, Allinge,
Bornholm

Kulturens tale

Tak for invitationen til at sige et par ord her på Kulturens Plads.

Nok er jeg høflig, men jeg kommer ikke til at sige, at denne plads er vigtigere end alle andre. Men jeg påstår gerne, at i sidste ende er kunst og kultur det kit, som binder vores samfund sammen. Derfor er det en utrolig vigtig politisk opgave, at arbejde for gode kulturelle rammer og muligheder for alle borgere i Danmark – det være sig som tilskuer eller som udøvende.

- Det handler om tilbud om aktiv deltagelse: I musik- og billedskoler, i idrætsaktiviteter og alle andre former for fritidsaktiviteter. Meget gerne foreningsdrevne, da det i sig selv indeholder en kulturel værdi.

- Det handler om gode og tilstrækkelige fysiske rammer: øvelokaler, aktivitetshuse, idrætshaller, sportspladser ... og skateboardramper.

- Det handler om biblioteker, biografer, teaterscener, museer.

Og så handler det altså også om økonomi.

Personligt kommer jeg fra Gladsaxe. I 1970 indførte den daværende socialdemokratiske borgmester, Erhard Jakobsen, heste i de kommunale børn- og ungdomsklubber. Som han sagde: Det skal ikke kun være de riges forkælede børn, der skal have glæde ved at omgås store dyr. Borgerligheden – og småborgerligheden - rasede. For hvad skal det nu til for, at kommunen stiller den slags til rådighed for kommunens børn. Men som Erhard folkeligt replicerede: Det er bedre at lugte af hest end af hash.

Glem bare det med hesten og hashen. Pointen var, at gode fællesskaber om spændende aktiviteter har en værdi, som ikke kun skal være forbeholdt dem, der har råd.

Også i dag er virkeligheden, at det bestemt ikke er nogen billig fornøjelse for en almindelig lønmodtagerfamilie med to børn, som ønsker at deltage aktivt i kultur- og foreningsaktiviteter.

Og for de alt for mange fattige familier i Danmark er det helt umuligt. Det har konsekvenser for de voksne. Men det får sandelig også konsekvenser for de børn, som må vokse op uden at der er råd til at deltage i den lokale sportsforening, uden at have råd til at gå til musikundervisning eller bare en gang imellem at kunne gå en tur i biografen med skolekammeraterne.

Derfor vil jeg også godt slå et slag for den aftale om et nyt kontanthjælpssystem, som blev indgået i onsdags mellem regeringen, radikale, SF, Alternativet, Kristendemokraterne og Enhedslisten.

Er vi som Enhedslisten virkelig tilfredse med den aftale? Vi er helt sikkert tilfredse med, at aftalen løfter cirka 10.000 børn ud af lavindkomstgruppen i kontanthjælpssystemet. Mindre tilfredse er vi med, at der lades mange tilbage. Faktisk vil der stadig være titusinder af børn i Danmark, som i kortere eller længere tid vil opleve at vokse op i familier så fattige, at det har en afgørende betydning for deres hverdag. Kan vi være stolte af det i dagens Danmark – et af verdens allerrigeste lande?

Men til gengæld er vi stolte af, at det er lykkedes, at etablere en ny rettighed for alle børn i kontanthjælpssystemet, hvilket aktuelt vil komme cirka 40.000 børn til gode. Nemlig et tillæg på 250 skattefrie kroner om måneden øremærket specifikt til fritids- og kultur-aktiviteter.

Vi ved, at børns opvækst i fattige familier alt for ofte fører til, at de mister deres mulighed for at være en del af fællesskabet eller indgå i kulturelle aktiviteter. Derfor har vi i mange år kæmpet for et kultur- og foreningsklippekort, som kan sikre, at ingen behøves at falde igennem, når det gælder dette vigtige område for sammenhængskraften i vores samfund.

Og med aftalen fra i onsdags blev der taget et første skridt i den retning. Det skridt håber jeg, at vi alle vil værne om og med tiden vil blive fulgt op af flere i samme retning.

--

En af de største kulturpolitiske udfordringer, som vi står overfor er den voldsomme internationale konkurrence på hele medieområdet, ikke mindst når det gælder film og TV-serier.

For mig er der intet galt med hverken et stort udbud eller at meget af det kommer fra udlandet. Men vi skal bare være realistiske i forhold til hvad det betyder.

Når Netflix, Disney og HBO sprøjter film og serier ud, så har de ikke specielt en dansk målgruppe for øje. Der er tale om produktioner rettet mod et internationalt marked for øje. Der er jo en grund til at *The Rain* hed *The Rain* og ikke *Regnen* – og at den har solgt langt mere i Brasilien end i Danmark selvom den er produceret herhjemme.

Derfor er det op til os at sikre, at der fortsat produceres unikt dansk indhold – ikke bare på dansk og produceret i Danmark, men også med udgangspunkt i en dansk virkelighed og de problemstillinger, som er en danske befolknings. Det er ikke en opgave, som vi kan overlade til amerikansk dominerede multinationale selskaber.

Skal dét lykkes i et lille sprogeområde på under 6 millioner mennesker, så kræver det en klar politisk beslutning og en økonomisk satsning.

Det blev heldigvis også resultatet af den medieaftale, som blev indgået for en måned siden og som gælder frem til 2025.

Udgangspunktet for Enhedslisten er, at der skal være alternativer til de store mediegianter, til de internationale streamingtjenester og til de social medier. Denne aftale sikrer, at der fremover bliver skabt mulighed for flere af den slags alternativer på medieområdet.

- Det sker bl.a. gennem en markante satsning på mere kvalitetsindhold til børn

og unge, bl.a. med et helt ny lydunivers med nyheder, debat, satire, quiz, lydbøger, musik m.v. Det sker gennem en øget støtte til regionale og lokale medier, bl.a. til mere journalistik i lokale ugeaviser, som mange steder er en vigtig informationskilde for borgerne. Og det sker gennem en styrket public service-pulje, som kan understøtte alternative og innovative projekter indenfor TV, film, radio og podcast.

- For at gøre disse satsninger mulige besluttede aftalepartierne at indføre et kulturbidrag fra de store streamingtjenester på 6% af deres omsætning. Vi synes kun at det er rimeligt, at ikke mindst de multinationale streaming-giganter – som stort set ikke betaler skat i Danmark – også bidrager til de kulturelle økosystem.

--

På latinsk betyder cultura ”det dyrkede”. Modsat natura, som er det medfødte. Og når kultur bliver dyrket tilstrækkeligt kvalificeret, så kan det blive til kunst.

Derfor vil jeg benytte denne lejlighed til ikke bare at slå et slag for kulturen i almindelighed, men også insistere på kunstens nødvendighed.

For kunst handler også om, at forsøge at forstå os selv og den verden vi lever i. Noget kunst er ren underholdning. Og det er fint. Men de fleste kunstnere laver ikke kunst alene for at underholde, men for at udfordre og ruske op.

Eller som den indisk-britiske forfatter, Salman Rushdie, engang skrev, så består en kunstners arbejde i, ”at nævne det unævnelige, at udpege bedrag, tage parti, starte skænderier, forme verden ... og forhindre den i at falde i søvn”.

Kunstens væsen er at udfordre vores vante forestillinger. At lave noget, der ikke har været lavet før. Ellers er det jo bare en kopi.

Vi har brug for de kunstnere, som tør vove pelsen – præcis som vi har brug for de opfindere og opdagelsesrejsende, som udforsker det ukendte og kommer tilbage og fortæller om det – også selvom vi måske ikke lige forstår det her og nu.

Kunst er ikke en popularitetskonkurrence, hvor folkedomstolen er den øverste

dommer.

Et samfund, som ikke har viljen og modet til at prioritere grundforskning bliver et fattigere samfund. Det samme gør et samfund, som ikke prioriterer den skabende kunst – og især da i en brydningstid, som den vi står i nu.

Aldrig i menneskehedens historie har verden været under så hastig forandring. Indenfor teknologi, økonomi, klima, politik og kultur oplever vi voldsomme rystelser og forandringer. Den gamle verden er på vej væk og noget nyt e[r] ved at opstå. Men vi ved ikke, hvordan morgendagens verden kommer til at se ud, hvad den betyder for den menneskelige civilisation og for hver enkelt af os.

Pr. definition begiver den skabende kunst sig ind i ukendt land, undersøger det, fortolker det og vender tilbage med en beretning om, hvad der er forude. Det kan gøres bedre eller det kan gøres dårligere. Men mere end nogensinde har vi brug for unik kunst til at udfordre og inspirere til eftertanke, til nytænkning og til diskussion. For uden den eftertanke, nytænkning og diskussion, finder vi hverken som individer eller som samfundsborgere løsninger på dagens og morgendagens problemer.

Hvorfor siger jeg disse ting? Fordi jeg synes, at der er brug for, at vi taler kunsten op. Det kan godt være, at der en gang imellem bliver produceret en film, som ingen ser eller skrevet en bog, som ingen læser. Og det kan godt være at vi ikke alle forstår den dybere mening med at rematerialisere en gipskopi af en buste af Frederik den Femte ved at dyppe den i Københavns Havn.

Og hvad så? Uden skæverter, ingen geniale afleveringer. Uden forbiere, ingen mål!

Tak fordi I lyttede – og fortsat godt folkemøde.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Enhedslisten, Folkemødetale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soeren-soendergaards-folkemoedetale-2022>